

Тема 4.2 Облік витрат та калькулювання собівартості продукції рослинництва та тваринництва

Питання до розгляду:

1. Облік витрат, виходу продукції рослинництва та калькулювання її собівартості.
2. Облік витрат, виходу продукції тваринництва та калькулювання її собівартості.

Характеристика рахунку 232

Дебет		232 "Тваринництво"		Кредит	
Облік витрат і виходу продукції тваринництва. Об'єкти обліку – технологічні групи тварин за їх видами. Рахунок активний, операційний, калькуляційний					
Стаття витрат/ вид витрат		Коррахунок (Кт рахунків)	Стаття витрат/ вид витрат		Коррахунок (Дт рахунків)
Прямі витрати, безпосередньо пов'язані з виробництвом продукції:			Вартість виробленої продукції		
Корми		208,27	Сільськогосподарська продукція (молоко, товарна риба, яйця, мед) в оцінці за справедливою вартістю, зменшеною на очікуванні витрати на місці продажу	27	
МШП		22			
Амортизація		13			
Засоби захисту тварин		20	Додаткові біологічні активи (приплід, малька, рої) в оцінці за справедливою вартістю, зменшеною на очікуванні витрати на місці продажу	21	
Витрати на оплату праці		661			
Відрахування на соціальні заходи		65			
Запасні частини		207	Вартість загиблих тварин (падіж тварин): -на суму фактичних витрат	977	
Втрати від загибелі тварин		24			
Розподіл загальновиробничих витрат		912			
Сальдо на кінець року – вартість незавершеного виробництва			Тема 4. пит. 3 облік витрат і калькулювання собівартості в галузі тваринництва		

●2

Кореспонденція рахунків з обліку витрат і виходу продукції тваринництва

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	Оприбутковано приплід тварин від основного стада	21 "Поточні біологічні активи"	232 "Тваринництво"
2	Оприбутковано приріст живої маси тварин	21 "Поточні біологічні активи"	232 "Тваринництво"
3	Дооцінка тварин за приростом, виходячи з кількості кормо-днів та їх вартості	21 "Поточні біологічні активи"	232 "Тваринництво"
4	Вибракувано тварин із основного стада і поставлено на відгодівлю	21 "Поточні біологічні активи"	16 "Довгострокові біологічні активи"
5	Переведено тварин із однієї вікової групи в іншу або з ферми на ферму (зміни відбуваються тільки на аналітичних рахунках до рахунку 21)	21 "Поточні біологічні активи"	21 "Поточні біологічні активи"
7	Оприбутковано тварин, які надійшли в результаті покупки від різних підприємств та організацій	21 "Поточні біологічні активи"	63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками", 68 "Розрахунки за іншими операціями"
8	Списано тварин на забій	233 "Промислові виробництва"	21 "Поточні біологічні активи"
9	Одержано продукти від забою тварин	26 "Готова продукція"	233 "Промислові виробництва"

(продовження)

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт
10	Списано тварин внаслідок загибелі, нестачі, вимушеного забою	24 "Брак у виробництві"	21 "Поточні біологічні активи"
11	Вартість загиблих тварин віднесено за рахунок: а) підприємства	232 "Тваринництво"	24 "Брак у виробництві"
11.1	б) винних осіб	375 "Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків"	24 "Брак у виробництві"
12	Одержано шкуру і м'ясо від загиблих тварин	26 "Готова продукція"	24 "Брак у виробництві"
13	Списано тварин внаслідок стихійного лиха	977	21
14	Списана вартість зеленого корму, згодованого продуктивним тваринам і робочій худобі на випасі	232	231
15	Списані на виробництво продукції матеріальні витрати	232	20,22
16	Списані витрати на утримання пасовищ	232	233

(продовження)

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт
17	Віднесена на витрати вартість послуг допоміжних виробництв	232	233
18	Віднесені на виробництво витрати на оплату праці працівників, зайнятих у технологічному процесі виробництва	232	66
19	Нараховані відрахування на соціальні заходи	232	65
20	Віднесені на витрати тваринництва загально виробничі витрати	232	912
21	Списана вартість вивезеного в поле гною	231	232
22	Оприбуткований приплід і приріст живої маси	21	232
23	Списана частина витрат бджільництва для рослинництва (запилення)	231	232
24	Оприбуткована продукція тваринництва	272	232

Первинні та зведені документи з обліку довгострокових біологічних активів тваринництва

Зміст операції	Назва документа	Форма
Формування основного стада тварин та переведення їх з групи в групу	Акт приймання довгострокових біологічних активів тваринництва (формування основного стада тварин) з групи в групу	(форма № ДБАСГ-2);
Вибракування продуктивної та робочої худоби, інших видів тварин	Акт на списання довгострокових біологічних активів тваринництва (вибраковка тварин)	(форма № ДБАСГ-4);
Облік руху тварин та птиці на фермі за місяць на основі первинних документів	Книга обліку руху тварин і птиці на фермі	(форма N ПБАСГ-12)
Узагальнення інформації щодо рух тварин та птиці на фермі за місяць	Звіт про рух тварин і птиці на фермі	(форма N ПБАСГ-13)
Облік руху птиці на фермі за місяць (спеціалізовані птахівничих господарства)	Картка обліку руху дорослої птиці (для спеціалізованих господарств)	(форма N ПБАСГ-16)

Первинні та зведені документи з обліку поточних біологічних активів тваринництва

Зміст операції	Назва документа	Форма
Одержання приплоду (телят, поросят, ягнят, лошат, нових сімей бджіл, курчат, гусенят, каченят, індичат, щенят)	Акт на оприбуткування приплоду тварин	(форма N ПБАСГ-3)
Узагальнення на підставі Актів	Книга обліку руху тварин і птиці на фермі	(форма N ПБАСГ-12)
Відображення операцій процесу інкубації птиці	Звіт про процеси інкубації	(форма N ПБАСГ-4)
Оформлення процесу сортування яєць	Акт на сортування яєць в цеху інкубації (для спеціалізованих господарств)	(форма N ПТ-9)
Оформлення процесу сортування добового молодняку птиці	Акт на вихід і сортування добового молодняку птиці	(форма N ПБАСГ-5)

(продовження)

Зміст операції	Назва документа	Форма
Забій тварин, знятих з відгодівлі або нагулу вимушеної прирізки, падежу чи загибелі від стихійного лиха тварин або з інших причин	Акт на вибуття поточних біологічних активів тваринництва (забій, прирізка та падіж) Обліковий лист забою та падежу худоби	(форма N ПБАСГ-6) (форма N ПБАСГ-8).
Вибракування тварин із основного стада для постановки на відгодівлю й реалізації, без забою	Акт на списання довгострокових біологічних активів тваринництва (вибраковка тварин)	(форма N ДБАСГ-4)
Відправлення на забійний пункт всієї продукції окоту з товарною шкуркою	Накладна внутрігосподарського призначення	(форма N ВЗСГ-8)

(продовження)

Зміст операції	Назва документа	Форма
Облік приплоду звірів і кроликів (окремо для кожного виду й породи).	Нагромаджувальний акт на оприбуткування приплоду звірів	(форма N ПБАСГ-7)
Забій та падіж свиней (спеціалізовані свинарські комплекси)	Обліковий лист забою та падежу худоби	(форма N ПБАСГ-8)
Перевід тварин (телят, поросят, ягнят, лошат, птиці, кролів, звірів тощо) з однієї статеві-вікової групи в іншу, включаючи і переведення тварин в основне стадо	Акт на переведення тварин з групи в групу в межах поточних біологічних активів	(форма N ПБАСГ-9).
Визначення фактичної живої маси тварин, яка у процесі вирощування або відгодівлі тварин збільшується	Відомість зважування тварин	(форма N ПБАСГ-10)
Розрахунок визначення приросту живої маси тварин	Розрахунок визначення приросту	(форма N ПБАСГ-11)

(продовження)

Зміст операції	Назва документа	Форма
Розрахунок визначення приросту живої маси з урахуванням руху поголів'я	Розрахунку визначення приросту	(форма N ПБАСГ-11).
Щоденний облік руху тварин і птиці на фермі	Книга обліку руху тварин і птиці на фермі	(форма N ПБАСГ-12)
Узагальнення даних, що відображають наявність і рух тварин і птиці на фермі за звітний період	Звіт про рух тварин і птиці на фермі	(форма N ПБАСГ-13)
Фіксація даних про одержаний приплід та його вирощування до моменту вибуття із господарства	Журнал реєстрації приплоду та вирощування молодняку великої рогатої худоби	(форма N ПБАСГ-14)
Щоденне збирання яєць	Накладна (внутрігосподарського) призначення	(форма N ВЗСГ-8)

(продовження)

Зміст операції	Назва документа	Форма
Щоденний облік руху молодняку птиці (спец. господарства)	Картка обліку руху молодняку птиці	(форма N ПБАСГ-17)
Передача добових пташенят після сортування із цеху інкубації в цех на дорощування окремими партіями за фактичною кількістю та живою вагою	Накладна (внутрігосподарського) призначення	(форма N ВЗСГ-8)
Передача загиблого молодняку птиці на утилізацію	Накладним (внутрігосподарського) призначення	(форма N ВЗСГ-8)
Оприбуткування кормів, згодованих шляхом випасу	Акт на оприбуткування пасовищних кормів; Акт на оприбуткування пасовищних кормів, врахованих за укiсним методом	(форма № 93) (форма № 93а)
Оприбуткування кормів згодованих тваринам	"Відомість витрати кормів"	(форма № 94)

Первинні та зведені документи з оприбуткування продукції тваринництва

Зміст операції	Назва документа	Форма
Щоденний облік надходження і витрачання молока	Відомості руху молока	(форма № 114)
Облік надоеного молока	Журналі обліку надою молока	(форма № 112)
Настриг вовни від овець	Акт настригу і прийняття вовни	(форма № 115).
Продаж тварин, птиці і кролів	Товарно-транспортна накладна на перевезення тварин	(ф. № ТНСТ-5)

Регістри синтетичного та аналітичного обліку

- Облік поточних біологічних активів** : Журнал-ордер 8 с.-г. - по кредиту рахунку 21 «Поточні біологічні активи»

Відомість аналітичного обліку поточних біологічних активів тваринництва

Сільськогосподарське підприємство ДП "Рівне" Форма № 8 с.-г. та відомість

Журнал-ордер № 8 с.-г. та відомість 8.2
За періодом № 21 - Поточні біологічні активи
За періодом № 21 - Поточні біологічні активи

1. Відомість на місяць, квартал, рік з використанням складових аркушів.
Форму № 8 с.-г. та відомість

№ рядка	Вид і ступінь-класифікація тварин	№ форми або іншого документа, який виходить від особи	Корисний	Сальдо на початок місяця		Надходження				Відомість - у дебет рахунку №21			
				нама	важкість	нама	важкість	нама	важкість	нама	важкість		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1	Телята молочного типу			70	1000	7000.00	0	0	0	0	0	0	
2	Свині молочного типу			100	5000	5000.00	0	0	0	0	0	0	
3	Телята м'ясного типу			85	20000	17000.00	0	0	0	0	0	0	
4	Свині м'ясного типу			90	18000	16200.00	0	0	0	0	0	0	
5	Всього			345	73000	55200.00	0	0	0	0	0	0	

- Облік витрат виробництва по тваринництву**:

Журнал-ордер 5 В с.-г. та 5.5 с.-г. Звіт про витрати та вихід продукції основного виробництва - по кредиту рахунку 23 «Виробництво»

II. Вихід продукції (кредит)											
№ рядка	Оборот за дебетом (без рахунку 710)	Види продукції (27, 21); закриття рахунку (940)								Усього кредит, грн	Довідково: Д-т 940 — К-т 710
		№27 Молоко		№27 Гній		№27 Приплід телят		№940* грн			
		ц	сума	ц	сума	гол/ц	сума	(+)	(-)		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	602600	4000	600000	100	2600	80/20	30000	—	30000	602600	30000

Методика обчислення собівартості продукції тваринництва

Вид продукції	Методика обчислення собівартості продукції
1 ц приросту живої маси	ділення загальної суми витрат на утримання відповідної групи худоби чи птиці (без вартості побічної продукції) на кількість центнерів приросту живої маси
Жива маса молодняку тварин і тварин на відгодівлі та птиці всіх вікових груп	Визначається виходячи з витрат на їх вирощування і відгодівлю в поточному році (без вартості побічної продукції), вартості худоби і птиці, що були в групі на початок року та надійшли з основного стада чи інших груп, ферм і підприємств, та вартості приплоду (без вартості загиблих тварин)
1 ц живої маси худоби і птиці	Визначається діленням їх вартості на кількість центнерів живої маси (без маси тварин, що загинули)
1 голова приплоду	Розраховується за вартістю 60 кормо-днів утримання корови
1 кормо-день	Розраховується діленням усієї суми витрат на утримання основного стада корів на кількість кормо-днів.

(продовження)

Вид продукції	Методика обчислення собівартості продукції
1 центнер молока 	необхідно загальну суму витрат на утримання корів (без вартості приплоду та побічної продукції) розділити на кількість центнерів одержаного молока
М'ясне скотарство	
1 голова приплоду 	Оцінюють за живою масою теляти при народженні і фактичною собівартістю 1 ц живої маси відлучених телят у 8-місячному віці.
1 ц приросту живої маси теляту 8- м. віці	обчислюють діленням витрат за вирахуванням побічної продукції, на приріст живої маси телят цієї групи з урахуванням живої маси приплоду
1 ц живої маси телят до 8-місячного віку	визначають з урахуванням маси молодняку цієї групи, який залишився з минулого року: загальну вартість телят до 8-місячного віку ділять на загальну масу тварин цієї групи.
Загальна вартість молодняку у віці до 8 місяців	складається з вартості телят на початок року, вартості придбаного молодняку і витрат, віднесених на приріст живої маси телят до 8-місячного віку, та приплоду.
Загальна маса молодняку тварин	включає живу масу телят до 8-місячного віку на кінець року, молодняку, переведеного в старшу групу, і проданих тварин (за вирахуванням маси загиблих).

(продовження)

Вид продукції	Методика обчислення собівартості продукції
1 ц живої маси тварин	обчислюють діленням їх вартості на живу масу.
	 Свинарство
приріст живої маси і 1 голови приплоду на момент відлучення	визначають діленням загальної суми витрат за рік на утримання основного стада (крім вартості побічної продукції) на кількість приросту живої маси відлучених поросят, включаючи живу масу приплоду при народженні
1 ц приросту живої маси відлучених поросят	обчислюють діленням суми вартості поросят під свиноматками на початок року і витрат на основне стадо за поточний рік на живу масу відлучених поросят; у тім числі загинблих
1 ц приросту живої маси всіх інших облікових груп свиней	визначають діленням витрат за відповідною групою на кількість приросту.
	 Птахівництво
Продукція птахівництва (1 тис. яєць основного стада птиці та 1 ц. приросту живої маси	визначається діленням витрат на утримання чи вирощування відповідної групи птиці (без вартості посліду та іншої продукції) на кількість відповідної продукції

(продовження)

Вид продукції	Методика обчислення собівартості продукції
Рибництво	
1 ц товарної риби 	складається із витрат на зариблення водоймищ (включаючи вартість мальків), витрат на вирощування та вилову оприбуткованої риби. визначається діленням усіх витрат на її вирощування на кількість одержаної товарної риби.
І тис. мальків 	ділення суми витрат на утримання плідників, що перебувають протягом року в маточниках і нерестових ставках, на кількість мальків, пересаджених з нерестових ставків.
1 ц. цьоголіток 	визначається діленням загальної вартості мальків та витрат на вирощування риборозсадницького матеріалу (цьоголіток) на кількість центнерів обчисленої продукції. При цьому середня маса цьоголітки приймається за 30 грамів.
1 ц валової риби 	складається із витрат на виловлення, транспортування, охолодження, підмороження та підсолення риби з метою збереження її якості та на утримання суден і флоту, а також засобів виловлення.
1 т. готової рибопродукції 	вартість сирцю або мороженого напівфабрикату та витрати на обробку, починаючи з операцій приймання риби до випуску готової продукції.

(продовження)

Вид продукції	Методика обчислення собівартості продукції
Бджільництво	
1 кілограм бджіл 	Прирівнюється до собівартості 10 кілограмів меду, яка визначається шляхом розподілу витрат, включаючи вартість незавершеного виробництва на початок року, між видами продукції пропорційно її справедливій вартості.
Валовий вихід меду 	До складу входить товарний мед і мед, залишений у вуликах, що розглядається як вартість незавершеного виробництва на кінець календарного року.
приріст кількості сот 	розраховується за собівартістю топленого кондиційного воску

Розрахунок кількості приросту живої маси групи тварин:

(Жива маса тварин відповідної групи на кінець звітнього періоду + жива маса тварин, що вибули з даної вікової групи протягом звітнього періоду, включаючи і загиблих тварин) – (маса тварин, які надійшли в дану вікову групу за відповідний звітний період + жива маса худоби та птиці, що була в групі на початок звітнього періоду)

Розрахунок приросту живої маси:

$$П = В \text{ к.р.} + Вв - Вп - Вп.р.$$

де:

П - приріст живої маси;

Вкр - вага поголів'я тварин на кінець року;

Вв - вага тварин, які вибули протягом року
(включаючи вагу падежу);

Пп - вага приплоду і поголів'я, яке надійшло
протягом року;

Вп.р - вага поголів'я на початок року.

Визначення середньодобового приросту:

- необхідно одержаний приріст по відповідній статеві-віковій групі за звітний період поділити на кількість кормо-днів у цьому періоді.

Розрахунок кількості кормо-днів:

- Кількість кормо-днів визначається шляхом множення середнього поголів'я за звітний період на кількість днів у цьому періоді.

Облік падежу тварин

- **Падіж тварин** – це втрата тварин, уключаючи всі випадки їх загибелі від хвороби, у зв'язку зі старістю, унаслідок стихійного лиха, пожежі, нападу хижаків, нещасних випадків, а також вимушеного забою тварин, м'ясо яких не було використане в їжу, а використане тільки на годівлю худоби (але не звірям)

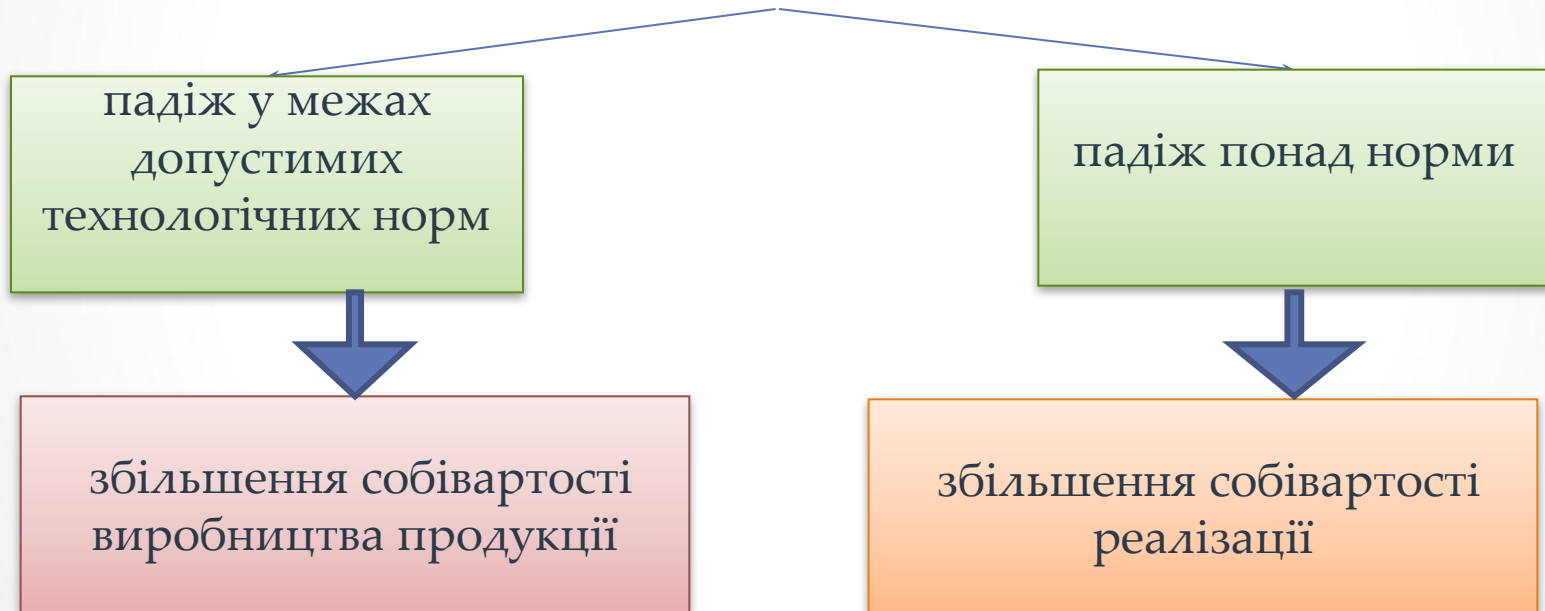
(пп. III.1.7 розд. III Методики проведення розрахунків основних показників обсягів виробництва продукції тваринництва в господарствах всіх категорій, затвердженої наказом Держкомстату від 05.08.08 р. № 270.)

!!!! вимушено забитих тварин відносять до падежу, якщо значну частину (понад 50 %) забитої туші неможливо використати для харчових потреб або реалізації.

Визнання падежу в обліку:

В обліковому аспекті падіж є **браком у виробництві**, за винятком падежу через епізоотію (поширення інфекційної хвороби тварин на значній території) та надзвичайні події.

Стаття «Непродуктивні витрати»

Витрати, які не враховуються по статті «Непродуктивні витрати»

- 1) втрати, які сталися внаслідок стихійного лиха – **включають до інших витрат діяльності;**
- 2) суми, що підлягають відшкодуванню винними особами – **відносять на винних осіб;**
- 3) вартість одержаної сировини (шкур, технічного м'яса тощо).

Документування падежу тварин

Випадки загибелі та вимушеного забою тварин та птиці

Комісія (зоотехнік, ветлікар, завідувач
ферми, особа, за якою була закріплена тварина)

(склад затверджується наказом керівника підприємства)

оформлення падежу тварин усіх облікових груп	Акт на вибу т т я поточних біологічних активів тваринництва, форма № ПБАСГ-6
оформлення операцій із падеж у свиней у спеціалізованих свинарських комплексах	Обліковий лист забою та падежу худоби , форма № ПБАСГ-8
фіксації фактів загибелі риби та інших гідробіонтів	Акт на вибуття поточних біологічних активів рибництва, форма № А-16
Книга обліку руху тварин і птиці на фермі, форма № ПБАСГ-12	Узагальнення даних із первинних документів
Звіт про рух тварин і птиці на фермі , форма № ПБАСГ-13	фіксують наявність тварин (їх кількість і живу масу) на початок і кінець звітного періоду, а також рух за місяць